

इह लोके तु एकै मुख्यस्त्वाचीर्याः लोकयात्रां तन्निर्वाहमेव धर्मप्राहुः साचचोरादीनां वधमन्तरेण संभवतीत्यवश्यं हि सापिक्तव्येति तेषामाशयः तथा हि कल्पकाराः श्रुतिमुदाहरन्ति अन्नादेर्भूणहामाष्टिः अनेनां अभिशंसति स्तेनः प्रमुक्तो राजनियाचनन्तसंगरे गुरोयाजश्च शिष्यश्च स्त्रियश्च भर्तृव्यं भिचारिणीति माष्टिपापमिति शेषः एवं सत्यपि मतभेदयुक्त्यैव धर्मजहेतेत्याह समिति ॥ १९ ॥ तस्मादमर्षादींस्त्यक्त्वा समूहे स भ्रायां शास्त्रं वेदित्याशयेनाहामर्षादिति ॥ २० ॥ आगतागमया बुद्ध्या श्रुत्युपगृहीतेन नर्केण सहितं यद्वचनेन प्रशस्यते शास्त्रं नान्यतरेण अन्यस्तु ज्ञानहेतुत्वात् अज्ञातज्ञापकतया वचनेन नर्केण हीनं शब्दमेव साधु मन्यते कुतः अज्ञानात् ॥ २१ ॥ अन्यः पुनः अनया युक्त्या इदं शास्त्रं हतदूषितं इति हेतोरपार्थक्यार्थमिति मन्यते तदप्यज्ञानादेव तस्मात् नर्केण शास्त्रस्य शास्त्रेण तर्कस्य बाधकत्वाद्युक्त्यसंमतं देवानुष्ठेयमित्यु शनसो मतं पूर्वोक्तेन बार्हस्पत्येन ज्ञानेनैक्यंगतमिति दर्शितं ॥ २२ ॥ किंच अपदिश्यंदिशोर्मध्ये स्थितं कोटिद्वयस्य शिञ्जानं संशयरूपं तद्यथानास्ति तथैव व्यर्थमित्यर्थः अतस्तं संशयं छिन्नमूलेन मूलोच्छेदेन यथा

लोकयात्रामिहैकेतुधर्मप्राहुर्मनीषिणः ॥ समुद्दिष्टं सतांधर्मस्वयमूहेतपंडितः ॥ १९ ॥ अमर्षाच्छस्त्रसंमोहादविज्ञानाच्च भारत ॥ शास्त्रं प्राज्ञस्य वदतः समूहे यात्यदर्शनं ॥ २० ॥ आगतागमया बुद्ध्या वचनेन प्रशस्यते ॥ अज्ञानाज्ज्ञानहेतुत्वाद् वचनं साधु मन्यते ॥ २१ ॥ अनया हतमेव दमिति शास्त्रमपार्थक्यं ॥ दैतेयानु शना प्राह संशयच्छेदनं पुरा ॥ २२ ॥ ज्ञानमप्यपदिश्यं हियथानास्ति तथैव तत् ॥ तंतथा छिन्नमूलेन सन्नोदयितुमर्हसि ॥ २३ ॥ अनव्यवहितं योवानेदं वाक्यमुपाश्रुते ॥ उग्रायैव हि स्तृष्टोसि कर्मणेन त्वमीक्षसे ॥ २४ ॥ अंगमामन्ववेक्षस्व राजन्यायबुभूषते ॥ यथा प्रमुच्यते त्वन्यो यदर्थं न प्रमोदते ॥ २५ ॥ अजोश्चक्षत्रमित्येतत्सहस्रं ब्रह्मणा कृतं ॥ तस्मादभीक्ष्णं भूतानां यात्राकाचित्सिद्ध्यति ॥ २६ ॥ यस्त्ववध्यवधेदोषः सवध्यस्यावधेः स्मृतः ॥ साचैव खलु मर्यादायामयं प रि वर्जयेत् ॥ २७ ॥ तस्मात्तोक्ष्णः प्रजाराजा स्वधर्मस्थापयेत्ततः ॥ अन्योन्यं भक्षयंतो हि प्रचरेयुर्दंका इव ॥ २८ ॥

स्यात्तथा सन्नोदयितुं दूरीकर्तुमर्हसि निःसंशयं तज्ज्ञानं तदेवाश्रयस्वेत्यर्थः ॥ २३ ॥ योवा भवान्मम इदं नीतिवाक्यं न उपाश्रुते नांगीकरोति तत् अनव्यवहितं अयुक्तं व्यवहितपदं न शब्देन समस्तं चेत् न व्यवहितशब्दः सन्निरूप्य वचनः तदभावोऽनव्यवहितमिति योगोऽब्रह्मेयः कुतो युक्तमत आह उपायेति यतः उपाय हि स्वकर्मार्थमेव त्वं स्तृष्टोसि तच्च त्वं न समीक्षसेऽतो मम वचनं तव चेत् तसि न किंचिद्ब्रह्ममित्यर्थः ॥ २४ ॥ हे अंगमां अन्ववेक्षस्व बुभूषते ऐश्वर्यं लिप्सवे राजन्याय राजसमूहाय तदर्थं यथा तत्प्रमुच्यते तथा कुर्वाणमामन्ववेक्षसेत्यध्याहृत्य योज्यं अन्योलोको यदर्थं यमर्थं न प्रमोदेतानुमोदते हिलोयमिति मां निदंतो पि भूलोका र्थिनो राजानः स्वहितमजानाना अपिमया स्वलोकां प्रापिताः उपकाराद्यैव न स्वार्थाय एवं त्वमप्युपेण कर्मणा प्राजास्तद्धितायैव शाधीति भावः ॥ २५ ॥ अज इति यथाऽजो यज्ञार्थं नीयते तद्धितायैवं अश्वक्षत्रियावपि संयमार्थं नीयेत तद्धितायैव हतो वा प्राप्स्यसि स्वर्गं जित्वा बाभ्रोक्ष्यसे महीमित्युक्तः तथा यज्ञे ह न्यमानस्य पशोरपि स्वर्गं प्राप्तिर्दृष्टा पशुर्वै नीयमानः समृत्युं प्रापश्यत्सदेवान्वा न्वकामयते तं देवाः अब्रुवन्ने हि स्वर्गं वैत्वा लोकं गमयिष्याम इति ॥ २६ ॥ एवं संसृष्टा मीत्यादेरुत्तरमुक्त्वाऽस्ति सिद्धस्य मर्यादा इत्यस्योत्तरमाह यस्ति ॥ २७ ॥ २८ ॥